

Oudste Kokmeeuw van Nederland

Op 5 mei 2002 las Bob Loos in het centrum van Den Helder een kokmeeuw met kleurring af (links wit-LCA; rechts een metalen ring). Deze vogel bleek voor zover bekend de oudste nog levende kokmeeuw van Nederland te zijn. Hij is in ieder geval al 30 jaar geringd en minimaal 32 jaar oud want hij (zij) werd in 1972 als broedvogel op het nest geringd op Vlieland. Later heeft de meeuw Vlieland voor Griend verruild, waar hij op 28 april 2000 werd teruggevangen op het nest. De vogel werd herringd en de kleurring werd toegevoegd. Ook in 2001 was deze vogel als broedvogel op Griend aanwezig. De kokmeeuw is zowel in 2000 als in 2001 meermalen door de bewakers René Oosterhuis en Klaas van Dijk op Griend afgelezen. De vogel is in 2002 niet gezien op Griend, maar kan natuurlijk makkelijk gemist zijn, temidden van de 25.000 paar kokmeeuwen die daar broedden. We hopen dus op zijn terugkeer in 2003!

Frank Majoor, Poststraat 18, 6828 EK Arnhem (e-mail: majoor@bos.nl)

Naschrift: Tijdens de opmaak van deze Nieuwsbrief meldt Anne Rutten de vondst van een bijna 31 jaar oud geworden kokmeeuw (Arnhem 3148964). Geringd op 26 juni 1971 te Oude Bildtpollen (Frl), niet vers dood gevonden op 10 juni 2002 in de Mokbaai op Texel. In al die tijd was deze vogel nooit afgelezen! Voorlopig heeft deze vogel het record-ringdragen, totdat de op Griend afgelezen vogel nogmaals wordt gezien.

Drieteenmeeuwen doen het steeds slechter op Shetland

Op Shetland telt Martin Heubeck jaarlijks de vele broedende zeevogels, met behulp van een rubberboot die hij onder alle klifkusten doorstuurt. Hij doet dit al vele jaren jaar en luidde onlangs de alarmbel over de dramatische achteruitgang van de drieteenmeeuw: een 70% afname over de laatste 20 jaar. Op Fair Isle, dat ook wordt meegeteld, begon de achteruitgang later, maar sinds ongeveer 1990 lopen de aantallen ook daar sterk terug: van 19.340 paar in 1988 naar 8204 in 2001. De reden: voedselgebrek. Drieteenmeeuwen leven vooral van zandspiering. Ze eten meest volwassen zandspiering maar schakelen op een zeker moment in de broedtijd over op vissen die in datzelfde jaar zijn geboren. Helaas voor de vogels lijken deze visjes tegenwoordig een ander gedrag te vertonen: ze zitten meer in het zand of dicht bij de bodem dan aan het oppervlak dan vroeger, waardoor ze voor de meeuwen niet meer te vangen zijn. Ook andere "oppervlaktefoerageerders" hebben daar last van, waaronder de grote jagers. De jagers kunnen steeds minder goed leven van zelfgevangen of van andere vogels afgepakte zandspiering en zijn noodgedwongen overgeschakeld op het eten van vogels. De drieteenmeeuwen zijn de klos: broedende vogels en hun nestjongen worden tegenwoordig veelvuldig door de jagers van de kliffen geplukt.

Bron: British Birds 95: 118-123

Zeetrektingen maart t/m juli 2002

Gegevens voor dit overzicht zijn afkomstig van de regelmatig bezette posten Scheveningen (Schev), Camperduin (Hbz) en Huisduinen (Huis), en van de minder regelmatig bezette posten Langevelderslag (LVS) en Bloemendaal (Bloem).

Afgelopen voorjaar werd weer eens leuk eendentrek vastgesteld. Zo werden 20 t/m 22 maart te Huis 7719 smienten en ca 2500 wintertalingen geteld. Beste dag was 22 april: 4271 smient en 1552 wintertaling. Elders waren de aantallen smienten lager: Bloem (22 april 99 Z, 1352 N) en Hbz (20 april 1283 N). Op de laatste post passeerden 17 april 543 middelste zaagbekken, te Huis 209. Voor de kust van Hbz bleef de groep eiders (23 maart 35.000 tp) tot half april hangen. De vogels zaten veelal ver op zee, maar op 7 april werden 46.980 noordwaarts vliegende vogels gezien.

Rotganzen kwamen door in twee perioden, waarbij de trek beperkt was tot de Noord-Hollandse kust: begin maart (max Hbz 10 maart 3823 N) en eind mei (max Huis 20 mei 596 N). Op 28 mei passeerde ook een witbuikrotgans (Hbz). In april werd weer regelmatig trek van brandganzen vastgesteld. Beste dag was de 17 april met te Schev 1507 N, te Hbz 2418 N en te Huis 725 N. Een nieuw fenomeen zijn de verplaatsingen van grote canadese ganzen in juni. Deze beperkten zich vrijwel tot Zuid-Holland. Beste dag was 2 juni: LVS 76 N.

Grottere aantallen roodhalsfuten en kuifduikers werden uitsluitend te Hbz gezien, met name tussen 15 en 18 april. Beste dagen waren respectievelijk 15 april 19 N en 1 tp, en 17 april 29 N. Hbz was ook weer de enige

telpost waar meer dan vijf parelduikers per telling gezien werden. De piek viel half april, met 21 N op 14 april en 20 N op de 20^e.

In maart werd een aantal dagen met aardige steltloper trek vastgesteld. Zo passeerden de 15^e 2170 bontjes (Schev). Van eind april tot ver in mei was de wind ongunstig voor het waarnemen van massale steltloper trek. Illustratief zijn de minst slechte dagen van rosse grutto (23 april Bloem 656 N) en kanoet (6 mei Huis 569 N). De aantallen zilverplevieren en drieteenstrandlopers bedroegen maximaal 350 individuen per dag. Vanaf eind juni kwam de najaar trek weer op gang. Vermeldenswaard is een poelruiter in een groepje groenpootruiters te Hbz (7 jul).

Eind april verschenen er in Noord-Holland aardige aantallen kleine jagers (27^e Hbz 53 N, Huis 40). Deze dag passeerden te Hbz ook veel jan-van-genten (7 Z, 198 N) en de eerste noordse pijl. De beste dag voor deze laatste soort viel op 28 juni: Schev (1 Z, 12 N), Hbz (3 N) en Huis (1 N). Een grauwe pijl op 22 juni te Huis is vermeldenswaard. Op 21 juli passeerde er ook een te Hbz (evenals 2 noordse en 1 vale pijlen).

Na een aantal magere jaren werden begin april duizenden dwergmeeuwen gezien. De hoogste aantallen werden te Hbz vastgesteld met als beste dag: 3 april 2690 Z, 989 N. Elders viel de piek op de 13^e (Schev 261 Z, 1806 N, LVS 1920 N, Bloem 1122 N). Ook de 17^e werden te Hbz nog 2449 N vastgesteld. Trek van kokmeeuw beperkte zich in het voorjaar tot maart (max Hbz 4 maart 2065 N) en kwam eind juli weer op gang. Vermeldenswaard is de claim van een adulte ringsnavelmeeuw te Huis (21 maart). Op deze post werden vanaf 12 april ook diverse dagen meer dan duizend kleine mantels geteld, met op de beste dag (4 mei) 3114 exx. Grote sterns waren vanaf half apr opvallend talrijk te Hbz: beste dag 24 april 2633 Z, 929 N. Na lagere aantallen in mei en juni werden eind juli al weer dagen met meer dan duizend vogels vastgesteld. De 'oranjesnavelige stern' van Katwijk werd 9 juni te Schev en 10 juni te Noordwijk en later bij Hbz gezien (de determinatie als sierlijke of cayennestern houdt de gemoederen nog bezig; in ieder geval zit het beest nu ook in de CvZ database!).

Bruinvissen werden t/m begin april regelmatig waargenomen, beste dag 15 maart 23 Z, 14 N Scheveningen. In juli werd een handvol individuen te Schev, Hbz en Huis gezien. Tot slot, een waarneming van een witsnuitdolfijn: 5 juni 1 tp te Hbz.

Informatie van: F. Geldermans, N. van der Ham, I. Hoogendoorn, Jan Wierda en de websites van Scheveningen <http://www.vwgdenhaag.nl/> en Langevelderslag (<http://www.vwgzkl.nl/parnassia/>). Leuke waarnemingen aub eens per kwartaal doorgeven aan: Steve Geelhoed, Leon.Springerlaan 300, 2033 TH Haarlem, E-mail steve.geelhoed@planet.nl. Ingevulde uurkaarten opsturen naar het CvZ-archief, antwoordnummer 817, 8200 WB Lelystad. Ingevoerde gegevens kunnen hier ook op flop heen gestuurd worden, of per E-mail naar kees.camphuysen@wxs.nl.

Steve Geelhoed NZG-CvZ

“Frisse Zeewind”: milieuorganisaties positief over windparken op de Noordzee

Tien grote natuur- en milieuorganisaties steunen de ontwikkeling van windmolenparken ver uit de kust. In hun verschenen nota ‘Frisse Zeewind’ staan de voorwaarden waaraan windturbines buiten de 12 mijlszone in hun ogen zouden moeten voldoen. De organisaties vragen de overheid “op een weloverwogen wijze de ontwikkeling van windturbines buiten de territoriale wateren te ondersteunen. Dit is nodig om de uitstoot van CO₂ de komende jaren terug te dringen. Proefparken, uitvoerig onderzoek naar de effecten op natuur en veiligheid, het aanwijzen van voorkeurgebieden en gefaseerd bouwen zijn noodzakelijke onderdelen”, aldus ‘Frisse Zeewind’.

Op dit moment is er in Europa nog nauwelijks kennis over windturbines die ver uit de kust staan. Daarom zijn de resultaten van de onderzoeken naar de gevolgen voor onder andere vogels, zeezoogdieren en vissen nodig voor de ontwikkeling van nieuwe parken en voor het aanwijzen van voorkeurgebieden. De barrièrewerking van de windparken voor vogels en de effecten van onderwatergeluiden en trillingen voor zeezoogdieren en vissen zijn belangrijke thema's. Ook de cumulatieve effecten van meerdere parken op het zeemilieu en de extra kansen op aanvaringen door schepen moeten worden onderzocht. Indien de stappen uit het plan gevolgd worden verwachten de organisaties dat in 2020 de doelstelling van de overheid van 6000 megawatt windenergie op zee